

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Sortowacz-brakarz szkła (731505)

**Formowacze wyrobów szklanych, krajacze
i szlifierze szkła**

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Sortowacz-brakarz szkła (731505)

Formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Sortowacz-brakarz szkła (731505)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [742]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8d/RECYCLED_BEER_BOTTLES_RECEIVE_FINAL_INSPECTION._COLUMBINE_GLASS_COMPANY_-_NARA_-_543710.jpg [dostęp: 31.03.2019].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Brakowanie i sortowanie wyrobów i półfabrykatów szklanych.....	9
3.3. Kompetencje społeczne.....	10
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	11
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	15
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Sortowacz-brakarz szkła 731505

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Brakarz szkła oświetleniowego.
- Brakarz wyrobów szklanych.
- Sortier szkła.
- Sortowacz szkła.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 7315 Glass makers, cutters, grinders and finishers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w marcu 2019 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Alicja Koterska – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Piotr Kowalczyk – Trend Glass sp. z o.o., Radom.
- Maciej Mróz – Stolze Częstochowa sp. z o.o., Częstochowa.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Zdzisław Czajka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Maciej Gruza – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Klaudia Gumieniak – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Urszula Jeruszka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Barbara Sajkiewicz – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Marcin Drajewicz – Politechnika Rzeszowska, Rzeszów.
- Marcin Środa – Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Katarzyna Cholewa-Kowalska – Wydział Inżynierii Materiałowej i Ceramiki Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Kraków.
- Paweł Falkowski – Politechnika Warszawska, Warszawa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Sortowacz-brakarz szkła zajmuje się ocenianiem jakości oraz sortowaniem i segregowaniem wyrobów i półfabrykatów⁸ szklanych, takich jak szkło budowlane⁹, gospodarcze¹⁰, opakowaniowe¹¹, techniczne¹³ lub galanteria szklana².

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Sortowacz-brakarz szkła zajmuje się sortowaniem i brakowaniem¹, czyli segregowaniem połączonym z ocenianiem jakości wyrobów i półfabrykatów szklanych wytwarzanych w danym zakładzie. W zależności od specjalizacji zakładu, w którym jest zatrudniony, mogą to być wyroby takie, jak: szkło budowlane, gospodarcze, opakowaniowe, techniczne, laboratoryjne lub galanteria szklana.

Sortowacz-brakarz szkła wykonuje swoje zadania zgodnie z obowiązującymi dla określonego rodzaju półfabrykatów i wyrobów normami oraz instrukcjami technologicznymi. Do jego obowiązków należy przeprowadzanie oceny jakości i segregowanie szkła w toku produkcji między jej poszczególnymi fazami oraz sortowanie i weryfikowanie jakości gotowych wyrobów. Podczas tych czynności sortowacz-brakarz szkła zwraca uwagę na występowanie różnego rodzaju niezgodności⁴ i wad¹⁵ wyrobów lub półfabrykatów szklanych, takich jak rysy, plamy⁵, szczyrby, odpryski, obecność ciał obcych lub pęcherzy, niewłaściwy kształt albo nieprawidłowa obróbka i wykończenie.

Oceny wyrobów i półfabrykatów pracownik dokonuje organoleptycznie oraz posługując się wyspecjalizowanymi narzędziami, przyrządami i urządzeniami.

W zakres zadań sortowacza-brakarza szkła wchodzi również sortowanie i ewidencjonowanie wyrobów lub półfabrykatów ze względu na występujące kategorie wad (dotyczące zwykle wymiarów, liczby lub nagromadzenia wad mierzalnych) bądź klasy niezgodności (w zależności od stopnia uciążliwości w użytkowaniu wyrobu).

Sposoby wykonywania pracy

Pracownik w zawodzie **sortowacz-brakarz szkła** wykonuje działania polegające na:

- segregowaniu półfabrykatów w toku oceny jakości między poszczególnymi fazami procesu produkcyjnego za pomocą przyrządów i specjalnych urządzeń lub na podstawie oceny wzrokowej,
- segregowaniu szkła płaskiego¹² na gatunki w zależności od nagromadzenia dopuszczalnych wad w szkłe (plamki⁶, plamy, wady punktowe¹⁶, rysy, klastery³, venty¹⁴, itp.) i wad wykonania,
- sprawdzaniu jakości opakowań szklanych pod względem prawidłowości ich formowania oraz obecności wtrąceń ciał obcych i pęcherzy powietrza, ostrości szwów i mikropęknięć w gotowym wyrobie, jak i pomiędzy poszczególnymi fazami procesu produkcyjnego,

- ocenianiu szkła gospodarczego w toku procesu produkcyjnego pomiędzy jego poszczególnymi fazami pod względem wad wykonania (takich jak niewłaściwe ukształtowanie wyrobów dmuchanych bądź wytłaczanych, niewłaściwa obróbka i zdobienie, odchylenia od wymaganej barwy szkła), jak i w gotowym wyrobie,
- ocenianiu szkła technicznego w toku procesu produkcyjnego pomiędzy jego poszczególnymi fazami pod względem wad szkła (plamki, plamy, wady punktowe, rysy, klastery, venty, itp.), wad wykonania, w tym również wadliwie wykonanych kres i podziałek na naczyniach pomiarowych,
- sortowaniu gotowych wyrobów ze szkła budowlanego (w tym płaskiego), opakowaniowego, gospodarczego lub technicznego, według parametrów i obowiązujących warunków technicznych na dany rodzaj wyrobów,
- obsłudze linii zautomatyzowanej linii do oceny jakości i sortowania szkła,
- zdejmowaniu gotowych wyrobów z linii produkcyjnej,
- weryfikowaniu jakości opakowań na wyroby zgodnie z odpowiednimi procedurami i normami oraz pakowaniu gotowych wyrobów,
- prowadzeniu ewidencji występujących braków na stanowiskach ich powstawania, z podziałem na wady techniczne i wady wykonania,
- czyszczeniu i konserwowaniu narzędzi oraz obsługiwanych urządzeń, a także usuwaniu ich drobnych uszkodzeń.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Sortowacz-brakarz szkła wykonuje swoją pracę w zamkniętych pomieszczeniach pracowni rzemieślniczych oraz hal produkcyjnych zakładów, zajmujących się produkcją szkła różnego rodzaju: budowlanego, gospodarczego, dekoracyjnego, opakowaniowego lub technicznego. Pomieszczenia te muszą posiadać odpowiednie oświetlenie oraz wentylację. Praca najczęściej wykonywana jest w pozycji stojącej i wymaga przyjmowania dosyć niewygodnych, wymuszonych pozycji ciała, na przykład podczas schylania się i sięgania po półfabrykaty oraz wyroby szklane w toku segregowania i oceny jakości. Może to stanowić jedną z uciążliwości wykonywania zawodu, podobnie jak występowanie hałasu.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Sortowacz-brakarz szkła w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- urządzenia kontrolno-pomiarowe,
- polaryskopy⁷,
- wzorce,
- szablony,
- kątomierze,
- urządzenia do mierzenia długości żłobin¹⁷ i ich głębokości,
- przyrządy do mierzenia falistości szkła,
- mechaniczne urządzenia do sortowania wyrobów,
- urządzenia do automatycznej inspekcji i sortowania szkła.

Organizacja pracy

W zależności od miejsca pracy i liczby osób zatrudnionych w przedsiębiorstwie **sortowacz-brakarz szkła** może pracować w systemie jedno- lub wielozmianowym. W dużych zakładach produkcji szkła, ze względu na konieczność zachowania ciągłości procesu produkcyjnego, praca jest z reguły wielozmianowa i może odbywać się również w nocy, we wszystkie dni tygodnia. W małych i średnich zakładach rzemieślniczych praca jest zwykle jednozmianowa i odbywa się od poniedziałku do piątku w stałych godzinach.

Swoje obowiązki sortowacz-brakarz szkła wykonuje indywidualnie. Może być przy tym nadzorowany przez brygadzystę lub kierownika zmiany, któremu pracownik raportuje wyniki przeprowadzanych ocen jakości.

Podczas pracy sortowacz-brakarz szkła musi być zaopatrzony w ochronne ubranie robocze, rękawiczki (mające na celu uniknięcie pozostawiania śladów dotyku na wyrobach), obuwie ochronne, okulary ochronne oraz elementy ochrony indywidualnej zabezpieczające przed hałasem (stopery, nauszniki).

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Sortowacz-brakarz szkła w trakcie wykonywania pracy narażony jest m.in. na zagrożenia:

- mechaniczne (związane z kontaktem z ruchomymi elementami pracujących maszyn i urządzeń oraz z wyrobami i półfabrykatami wykonanymi ze szkła),
- foniczne (hałas występujący w przedsiębiorstwach przemysłu szklarskiego).

Wśród możliwych skutków niepożądanych dla zdrowia związanych z wykonywaniem zawodu sortowacz-brakarz szkła znajdują się:

- urazy i skaleczenia,
- dolegliwości kręgosłupa (wynikające z konieczności wielogodzinnego wykonywania obowiązków w wymuszonej pozycji ciała).

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **sortowacz-brakarz szkła** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu mięśniowo-szkieletowego,
- sprawność narządów równowagi,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność narządu wzroku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość wzroku,
- spostrzegawczość,
- czucie dotykowe,
- zmysł równowagi,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- szybki refleks;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- łatwość przerzucania się z jednej czynności na drugą;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość pracy w szybkim tempie,
- dokładność,
- samodzielność,
- samokontrola,
- wytrwałość i cierpliwość,
- gotowość do pracy indywidualnej,
- gotowość do pracy w warunkach monottonnych.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do podjęcia pracy w zawodzie **sortowacz-brakarz szkła** wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia, sprawność fizyczna, dobry wzrok. Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac ciężkich.

Przeciwwskazaniami do wykonywania pracy w zawodzie sortowacz-brakarz szkła są:

- upośledzenie narządu ruchu, w szczególności dysfunkcje kończyn górnych w zakresie rąk i palców,
- dysfunkcje narządu wzroku, których nie da się skorygować szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **sortowacz-brakarz szkła** preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa), np. w zawodzie pokrewnym operator urządzeń przemysłu szklarskiego.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu **sortowacz-brakarz szkła** nie są wymagane tytuły zawodowe, kwalifikacje czy uprawnienia zawodowe. Jednak pracodawcy najchętniej zatrudniają osoby legitymujące się:

- dyplomem potwierdzającym kwalifikację wyodrębnioną w zawodzie pokrewnym operator urządzeń przemysłu szklarskiego: AU.05 Wytwarzanie wyrobów ze szkła, uzyskany po spełnieniu wymagań formalnych (ukończenie branżowej szkoły I stopnia lub kwalifikacyjnego kursu zawodowego) i zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- świadectwem czeladniczym lub mistrzowskim w zawodzie pokrewnym operator urządzeń przemysłu szklarskiego, uzyskany w ramach rzemieślniczego przygotowania zawodowego, po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze.

Cenione jest również posiadanie:

- suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Izby Rzemieśnicze oraz Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- udokumentowanego doświadczenia zawodowego w zakresie oceny jakości szkła.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Nowo zatrudniony pracownik bez doświadczenia w zawodzie **sortowacz-brakarz szkła** rozpoczyna pracę na stanowisku pomocnika, a następnie wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego może awansować na stanowisko samodzielnego sortowacza-brakarza szkła, brygadzysty lub kierownika. W przypadku dużych zakładów sortowacz-brakarz szkła może stać się członkiem zespołu lub działu kontroli jakości, pod warunkiem podniesienia wykształcenia oraz zdobycia doświadczenia zawodowego.

Sortowacz-brakarz szkła jako samodzielny pracownik wykonuje pracę bez nadzoru technicznego, a jako brygadzysta lub kierownik w zakładzie produkcyjnym posiada możliwość nadzorowania pracy innych sortowaczy-brakarzy szkła. Z kolei jako członek zespołu lub działu kontroli jakości, uczestniczy w procesie ustalania i wprowadzania wewnątrzzakładowych norm jakości wyrobów.

Możliwość dalszego rozwoju zawodowego w tym zawodzie daje m.in.:

- uczestniczenie w specjalistycznych kursach i szkoleniach organizowanych w przedsiębiorstwie lub w wyspecjalizowanych ośrodkach szkoleniowych,
- podejmowanie kształcenia i/lub szkolenia w zawodach pokrewnych: formowacz wyrobów szklanych, hutnik dmuchacz szkła, krajacz szkła, ręczny polerowacz szkła, szlifierz-polerowacz szkła optycznego, szlifierz szkła gospodarczego i technicznego lub szlifierz szkła płaskiego.

Dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia w zawodzie sortowacz-brakarz szkła istnieje możliwość rozwoju zawodowego w ramach kształcenia w branżowej szkole II stopnia oraz w technikum, w zawodzie pokrewnym technik technologii szkła, z wyodrębnioną kwalifikacją AU.49 Organizacja procesów wytwarzania wyrobów ze szkła.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2019 r.) w zawodzie **sortowacz-brakarz szkła** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej.

Istnieje możliwość potwierdzania kompetencji przydatnych do wykonywania zawodu sortowacz-brakarz szkła poprzez:

- przystąpienie do egzaminu przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną potwierdzającego kwalifikację AU.05 Wytwarzanie wyrobów ze szkła, właściwą dla zawodu szkolnego (pokrewnego) operator urządzeń przemysłu szklarskiego, także w trybie eksternistycznym,
- przystąpienie do egzaminu czeladniczego lub mistrzowskiego przed Izbą Rzemieśniczą w zawodzie pokrewnym operator urządzeń przemysłu szklarskiego.

Do egzaminu czeladniczego i rzemieślniczego mogą przystępować zarówno absolwenci nauki zawodu u rzemieślnika, jak również osoby, które kompetencje nabyły poprzez doświadczenie w pracy.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **sortowacz-brakarz szkła** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik technologii szkła ^S	311925
Ręczny polerowacz szkła	731504
Szlifierz-polerowacz szkła optycznego	731506
Szlifierz szkła gospodarczego i technicznego	731507
Szlifierz szkła płaskiego	731508
Operator urządzeń przemysłu szklarskiego ^S	818116

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **sortowacz-brakarz szkła** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Brakowanie wyrobów i półfabrykatów szklanych pomiędzy fazami procesu produkcyjnego.
- Z2 Ocenianie jakości gotowych wyrobów i półfabrykatów szklanych.
- Z3 Sortowanie wyrobów i półfabrykatów szklanych.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Brakowanie i sortowanie wyrobów i półfabrykatów szklanych

Kompetencja zawodowa Kz1: Brakowanie i sortowanie wyrobów i półfabrykatów szklanych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Brakowanie wyrobów i półfabrykatów szklanych pomiędzy fazami procesu produkcyjnego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Fazy procesu produkcyjnego wyrobów i półfabrykatów szklanych; • Niezgodności oraz wady wyrobów i półfabrykatów szklanych powstające w poszczególnych fazach procesu produkcyjnego; • Wymagania normowe stawiane wyrobom i półfabrykatom szklanym; • Wewnętrzne i ogólnie obowiązujące przepisy oraz instrukcje dotyczące jakości wyrobów i półfabrykatów szklanych; • Narzędzia, przyrządy oraz urządzenia służące do pomiaru i inspekcji wyrobów i półfabrykatów szklanych między fazami procesu produkcyjnego; • Zasady prowadzenia dokumentacji i raportowania o wadach oraz niezgodnościach wyrobów i półfabrykatów szklanych; • Zasady BHP, ppoż. i ochrony środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozróżniać fazy procesu produkcyjnego wyrobów i półfabrykatów szklanych; • Rozróżniać i wskazywać niezgodności oraz wady wyrobów i półfabrykatów szklanych powstające w poszczególnych fazach procesu produkcyjnego; • Oceniać, czy wyroby i półfabrykaty szklane spełniają stawiane im wymagania normowe; • Oceniać, czy wyroby i półfabrykaty szklane spełniają wewnętrzne i ogólnie obowiązujące przepisy oraz instrukcje dotyczące ich jakości; • Dobierać narzędzia, przyrządy oraz urządzenia służące do pomiaru i inspekcji wyrobów i półfabrykatów szklanych między fazami procesu produkcyjnego oraz posługiwać się nimi; • Prowadzić dokumentację i raportować o wadach oraz niezgodnościach wyrobów i półfabrykatów szklanych;

obowiązujące podczas brakowania wyrobów i półfabrykatów szklanych pomiędzy fazami procesu produkcyjnego.	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzegać zasad BHP, ppoż. i ochrony środowiska obowiązujących podczas brakowania wyrobów i półfabrykatów szklanych.
--	---

Z2 Ocenianie jakości gotowych wyrobów i półfabrykatów szklanych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Niezgodności oraz wady gotowych wyrobów i półfabrykatów szklanych; Wewnątrzzakładowe i ogólnie obowiązujące normy, instrukcje i przepisy dotyczące jakości gotowych wyrobów i półfabrykatów szklanych; Zasady przeprowadzania wizualnej oceny jakości wyrobów i półfabrykatów szklanych; Narzędzia, przyrządy oraz urządzenia pomiarowe i inspekcyjne; Zasady prowadzenia dokumentacji i raportowania o wadach oraz niezgodnościach wyrobów i półfabrykatów szklanych; Zasady BHP, ppoż. i ochrony środowiska obowiązujące podczas oceniania jakości gotowych wyrobów i półfabrykatów szklanych. 	<ul style="list-style-type: none"> Rozróżniać i wskazywać niezgodności oraz wady gotowych wyrobów i półfabrykatów szklanych; Oceniać, czy gotowe wyroby i półfabrykaty szklane spełniają wymagania jakościowe określone w wewnątrzzakładowych i ogólnie obowiązujących normach, instrukcjach i przepisach; Przeprowadzać wizualną ocenę jakości wyrobów i półfabrykatów szklanych; Dobierać i posługiwać się narzędziami, przyrządami oraz urządzeniami pomiarowymi i inspekcyjnymi; Prowadzić dokumentację i raportować o wadach oraz niezgodnościach wyrobów i półfabrykatów szklanych; Przestrzegać zasad BHP, ppoż. i ochrony środowiska obowiązujących podczas oceniania jakości gotowych wyrobów i półfabrykatów szklanych.

Z3 Sortowanie wyrobów i półfabrykatów szklanych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Kategorie wad i klasy niezgodności wyrobów i półfabrykatów szklanych; Parametry i obowiązujące warunki techniczne wyrobów i półfabrykatów szklanych; Wewnątrzzakładowe i ogólnie obowiązujące, w odniesieniu do określonego typu wyrobów lub półfabrykatów szklanych, zasady przygotowania ich do pakowania. 	<ul style="list-style-type: none"> Segregować wyroby i półfabrykaty szklane ze względu na kategorie wad i klasy niezgodności; Segregować wyroby i półfabrykaty szklane ze względu na parametry i obowiązujące warunki techniczne; Przygotowywać wyroby i półfabrykaty szklane do pakowania zgodnie z zasadami obowiązującymi ogólnie i wewnątrz danego zakładu.

3.3. Kompetencje społeczne

Pracownik w zawodzie **sortowacz-brakarz szkła** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

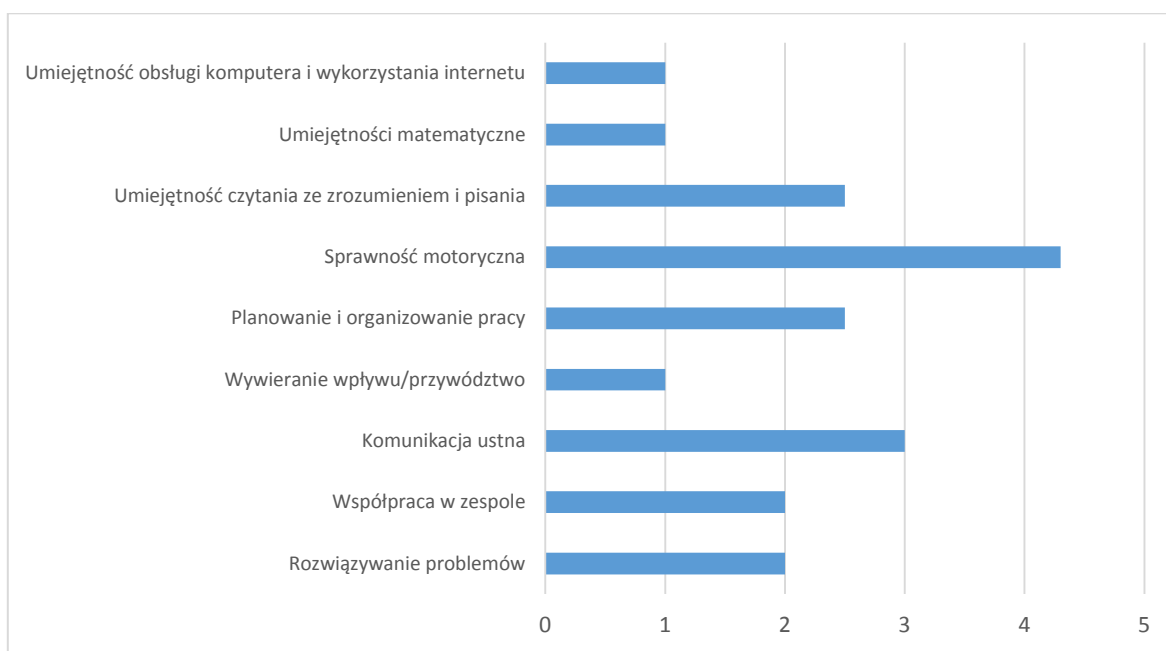
W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań mających wpływ na bezpieczeństwo i zdrowie własne oraz pozostałych osób pracujących w zorganizowanych warunkach zakładu produkcji szkła lub pracowni rzemieślniczej.
- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań, mających wpływ na liczbę uwag i reklamacji od odbiorców, które z kolei wpływają na wizerunek i dobre imię firmy.
- Dostosowywania swojego zachowania do zmian w środowisku pracy w zakładzie produkcji szkła lub pracowni rzemieślniczej.

- Dzielenia się swoją wiedzą z mniej doświadczonymi współpracownikami.
- Rozwijania swojej wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych w zakresie sortowania szkła.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **sortowacz-brakarz szkła**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **sortowacz-brakarz szkła**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **sortowacz-brakarz szkła** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Sortowacz-brakarz szkła może podjąć pracę w hutach szkła oraz zakładach specjalizujących się w przetwórstwie szkła różnego rodzaju:

- budowlanego,
- gospodarczego,
- dekoracyjnego,
- opakowaniowego,
- technicznego.

Obecnie (2019 r.) liczba ofert pracy w zawodzie sortowacz-brakarz szkła jest zbliżona do liczby osób zdolnych i chętnych do podjęcia zatrudnienia w tym zawodzie i utrzymuje się na stałym poziomie.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**
<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych.**

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porpp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (w 2019 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **sortowacz-brakarz szkła**, ale osoba zainteresowana podjęciem pracy w tym zawodzie może:

- ukończyć branżową szkołę I stopnia w zawodzie pokrewnym operator urządzeń przemysłu szklarskiego,
- ukończyć kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie kwalifikacji AU.05 Wytwarzanie wyrobów ze szkła, właściwej dla zawodu szkolnego operator urządzeń przemysłu szklarskiego,
- zdobyć tytuł czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie pokrewnym operator urządzeń przemysłu szklarskiego, nadawane w ramach rzemieślniczego przygotowania zawodowego, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe (dla dorosłych) mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Osoby, które uzyskały kwalifikacje zawodowe w zawodzie pokrewnym operator urządzeń przemysłu szklarskiego, mają możliwość otrzymania również suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne oraz Izby Rzemieślnicze (do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe), co ma istotne znaczenie w przypadku poszukiwania pracy za granicą.

WAŻNE:

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, które wchodzi w życie od 1 września 2019 r., ulegają zmianie dotychczasowe symbole kwalifikacji wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego, na kody składające się z trzech wielkich liter, wskazujących na przyporządkowanie do jednej z 32 branż, występujących w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. Zmianie uległy również nazwy niektórych z dotychczasowych kwalifikacji. Nowa regulacja umożliwia prowadzenie kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub na kursach umiejętności zawodowych.

Szkolenie

Sortowacz-brakarz szkła może doskonalić swoją wiedzę i umiejętności, biorąc udział w szkoleniach organizowanych przez:

- placówki kształcenia zawodowego – publiczne i niepubliczne,
- Izby Rzemieślnicze,
- prywatne firmy edukacyjne,
- zakłady doskonalenia zawodowego,
- przedsiębiorstwa specjalizujące się w przemyśle szklarskim (szkolenia głównie na potrzeby swoich pracowników i kandydatów do pracy).

Tematyka szkoleń może dotyczyć m.in. norm, jakie muszą spełniać wyroby szklane.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami lub zaświadczeniami.

Sortowacz-brakarz szkła może również doskonalić swoją wiedzę i umiejętności samodzielnie, korzystając ze specjalistycznej literatury oraz czasopism branżowych.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2019 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **sortowacz-brakarz szkła** wynosi najczęściej od 2300 zł do 2500 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat. Na wyższych stanowiskach (np. mistrz produkcji czy kierownik zmiany) pracownicy mogą liczyć na zarobki o kilkaset złotych wyższe. Wysokość wynagrodzeń w tym zawodzie zależy między innymi od takich czynników, jak:

- wielkość i kapitał firmy,
- staż pracy pracownika,
- region zatrudnienia.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **sortowacz-brakarz szkła** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnością.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier, dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- słabo słyszących, głuchych i głuchoniemych (03-L), pod warunkiem zapewnienia im odpowiedniej pomocy technicznej oraz właściwego przygotowania środowiska i stanowiska pracy np. pod kątem możliwości percepcji sygnałów alarmowych,
- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie uniemożliwia stania i samodzielnego przemieszczania się po zróżnicowanym terenie.

WAŻNE

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.03.2019 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 276).

Literatura branżowa:

- Ciecińska M. (i in.): Technologia szkła. Właściwości fizykochemiczne. Metody badań. Cz. 1. Polskie Towarzystwo Ceramiczne, Kraków 2002.
- Ciecińska M. (i in.): Technologia szkła. Właściwości fizykochemiczne. Metody badań. Cz. 2. Polskie Towarzystwo Ceramiczne, Kraków 2012.
- Ingaldi M., Selejda J., Gajda P.: The quality analysis of glass products. [W]: Borkowski S., Ingaldi M.: Product Quality improvement and Companies' Competitiveness. Faculty of Logistics, University of Maribor, Celje 2013.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.03.2019]:

- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce: https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie operator urządzeń przemysłu szklarskiego: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/818116.pdf
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal howmany.eu, Ile zarabia Sortowacz-brakarz szkła na stanowisku pracownik szeregowy: <https://pl.howmany.eu/ile-zarabia-sortowacz-brakarz-szkla>
- Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy: <http://monitorpolski.gov.pl/mp/2019/276/M2019000027601.pdf>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Związek Rzemiosła Polskiego. Wykaz standardów egzaminacyjnych: <https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Brakowanie	Segregowanie połączone z oceną jakości, wydzielaniem produktów wadliwych bądź niespełniających obowiązujących standardów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl/sjp/brakowac;2445897.html [dostęp: 31.03.2019]
2	Galanteria szklana	Drobne wyroby ze szkła o charakterze dekoracyjnym, użytkowym i artystycznym.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl/doroszewski/galanteria;5429226.html [dostęp: 31.03.2019]
3	Klaster	Skupisko bardzo małych wad dające wrażenie plamy.	http://www.agc-poland.pl/docs/documents/AGC%20Glass%20Poland_Specyfikacja%20Jakosciowa.pdf [dostęp: 31.03.2019]
4	Niezgodność	Odstępstwo od właściwości jakościowej, które powoduje, że produkt nie spełnia ustalonych wymagań i może powodować zmniejszenie przydatności do użycia.	http://www.swiat-szkla.pl/kontakt/1956-wady-szkla-float-i-szyb-zespolonych.html [dostęp: 31.03.2019]
5	Plama	Wada powłoki większa niż wada punktowa, często o nieregularnym kształcie, częściowo o nakrapianej strukturze.	http://www.agc-poland.pl/docs/documents/AGC%20Glass%20Poland_Specyfikacja%20Jakosciowa.pdf [dostęp: 31.03.2019]
6	Plamka	Wada, która w trakcie obserwowania zazwyczaj wygląda ciemno w stosunku do otaczającej powłoki.	http://www.agc-poland.pl/docs/documents/AGC%20Glass%20Poland_Specyfikacja%20Jakosciowa.pdf [dostęp: 31.03.2019]
7	Polaryskop	Przyrząd optyczny do wyznaczania stanu odkształcenia, a pośrednio – stanu naprężenia, obiektów (np. elementów konstrukcyjnych) poddanych obciążeniom.	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/polaryskop;3959308.html [dostęp: 31.03.2019]

8	Półfabrykat	Produkt otrzymywany w poszczególnych zakończonych fazach produkcji, przeznaczony do dalszej obróbki lub przeróbki. Półfabrykatami szklanymi są na przykład zawory szklane i rurki połączeniowe ze szkła laboratoryjnego, służące jako łączniki elementów aparatury chemicznej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/polwyrob;3961569.html [dostęp: 31.03.2019]
9	Szkło budowlane	Materiały szklane stosowane w budownictwie. Jako kryterium podziału szkła budowlanego przyjmuje się kryterium uwzględniające technologię wytwarzania, jako główne kryterium podziału można przyjąć przeznaczenie wyrobów szklanych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.swiat-szkla.pl/kontakt/1989-szklo-w-budownictwie.html [dostęp: 31.03.2019]
10	Szkło gospodarcze	Wszelkie naczynia szklane, np. talerze, półmiski, salaterki, szklanki i inne przedmioty. Służą one przede wszystkim celom użytkowym i dekoracyjnym.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://epodreczniki.pl/a/szklo--tworzywo-o-dlugich-tradycjach-i-jeszcze-wiekszej-przyszlosci/D36UTc4hP [dostęp: 31.03.2019]
11	Szkło opakowaniowe	Butelki szklane, słoiki, szklane opakowania po kosmetykach i inne przedmioty. Służą one przede wszystkim celom użytkowym.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://epodreczniki.pl/a/szklo--tworzywo-o-dlugich-tradycjach-i-jeszcze-wiekszej-przyszlosci/D36UTc4hP [dostęp: 31.03.2019]
12	Szkło płaskie	Szkło w postaci płyt o powierzchniach gładkich lub wzorzystych.	https://sjp.pwn.pl/sjp/szklo-plaskie;2526683.html [dostęp: 31.03.2019]
13	Szkło techniczne	Rodzaj szkła wyróżniający się szczególnymi właściwościami, na przykład dużą odpornością na działanie czynników chemicznych i wody oraz na nagłe zmiany temperatury. Służą między innymi do wyrobu soczewek i pryzmatów w optyce, wyrabia się z niego także szkło laboratoryjne.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wójcicki J., Ciągło A.: Technologia szkła. Arkady, Warszawa 1987 oraz https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/szklo-laboratoryjne;3929936.html [dostęp: 31.03.2019]
14	Venta	Ostro zakończona szczelina lub pęknięcie biegnące od obrzeża wyrobu.	http://www.agc-poland.pl/docs/documents/AGC%20Glass%20Poland_Specyfikacja%20Jakosciowa.pdf [dostęp: 31.03.2019]
15	Wada	Odstępstwo od właściwości jakościowej, które powoduje, że produkt nie spełnia wymagań związanych z zamierzonym użytkowaniem i jest nieprzydatny do użycia.	http://www.swiat-szkla.pl/kontakt/1956-wady-szkla-float-i-szyb-zespolonych.html [dostęp: 31.03.2019]
16	Wada punktowa	Kuliste, owalne lub podłużne punktowe zakłócenie wizualnej przezroczystości szkła powstające wskutek zamknięcia pęcherzyka powietrza lub przez wtrącenie ciała stałego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.agc-poland.pl/docs/documents/AGC%20Glass%20Poland_Specyfikacja%20Jakosciowa.pdf [dostęp: 31.03.2019]

17	Żłobina	Ozdobne wgłębienie na powierzchni wytworu ze szkła ołowiowego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.swiat-szkla.pl/kontakt/6866-blask-krysztau.html [dostęp: 31.03.2019]
----	----------------	--	--

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.